

Διαχείριση Πολιτισμικών Δεδομένων

Ενότητα 3β: Πολιτισμικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Αριστοτέλης Μαρτίνης

Το περιεχόμενο του μαθήματος διατίθεται με άδεια Creative Commons εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Παράγοντες για αειφόρο ανάπτυξη

- Ικανοποίηση των βασικών αναγκών για ξεκούραση και αναψυχή
- Η ευρύτερη άνοδος του βιοτικού επιπέδου
- Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος
- Η συνειδητοποίηση της αλληλεξάρτησης ανθρώπινων δραστηριοτήτων και περιβάλλοντος
- Η ευαισθητοποίηση σε θέματα προστασίας και ανάδειξης της πολιτισμικής κληρονομιάς

Βιώσιμος τουρισμός

- η βιώσιμη διαχείριση τουρισμού
- «... ικανοποιεί τις ανάγκες των τουριστών του παρόντος, προστατεύει το περιβάλλον και τους φυσικούς/πολιτισμικούς πόρους και ενδυναμώνει την προοπτική για το μέλλον.....»

Παγκόσμια κριτήρια βιώσιμου τουρισμού

- Τα κριτήρια βιώσιμου τουρισμού οργανώνονται γύρω από 4 βασικά θέματα:
 - αποτελεσματικός βιώσιμος σχεδιασμός
 - μεγιστοποίηση του κοινωνικού και οικονομικού οφέλους για την τοπική κοινωνία
 - προαγωγή της πολιτισμικής κληρονομιάς
 - μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον

Αρχή 1^η: Οικολογική

- Ελαχιστοποίηση της αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα.
- Προστασία και διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου
- Δυνατότητα στους επισκέπτες να παρατηρήσουν, να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα.

Αρχή 2^η : Κοινωνική

- Συμμετοχή και ενημέρωση των τουριστών.
- Δυνατότητα απόκτησης βιωματικών εμπειριών μέσα από τον τουρισμό.
- Δυνατότητα στους επισκέπτες να παρατηρήσουν και να κατανοήσουν τον πολιτισμό και την κουλτούρα της περιοχής που επισκέπτονται.
- Ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και των άλλων εμπλεκόμενων φορέων.

Αρχή 3^η : Οικονομική

- Πολιτική βούληση, προγραμματισμός και ορθολογική διαχείριση.
- Σαφήνεια στα όρια ανάπτυξης του τουρισμού.
- Οικονομικό όφελος για την τοπική κοινωνία.
- Οικονομική ανεξαρτησία της τοπικής κοινωνίας.

Χαρακτηριστικά βιώσιμου τουρισμού

- Βέλτιστη χρήση των πόρων - το περιβάλλον αποτελεί βασική συνιστώσα της τουριστικής ανάπτυξης - διατήρηση της λειτουργίας ουσιωδών διαδικασιών - συμβάλει στη διασφάλιση των πολιτισμικών/φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας.
- Σέβεται τη γνησιότητα και αυθεντικότητα των τοπικών κοινωνιών υποδοχής.
- Ακολουθεί τις παραδοσιακές αξίες και τις πολιτιστικές παραδόσεις – κατανόηση, αποδοχή ή ανοχή των αξιών αυτών από τους τουρίστες.
- Εξασφάλιση μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας προς όφελος όλων των ενδιαφερομένων μερών.
- Δίκαιη κατανομή στα οικονομικά οφέλη και ευκαιρίες σταθερής απασχόλησης για όλους - συμβολή στη μείωση της φτώχειας.

Βιώσιμος τουρισμός

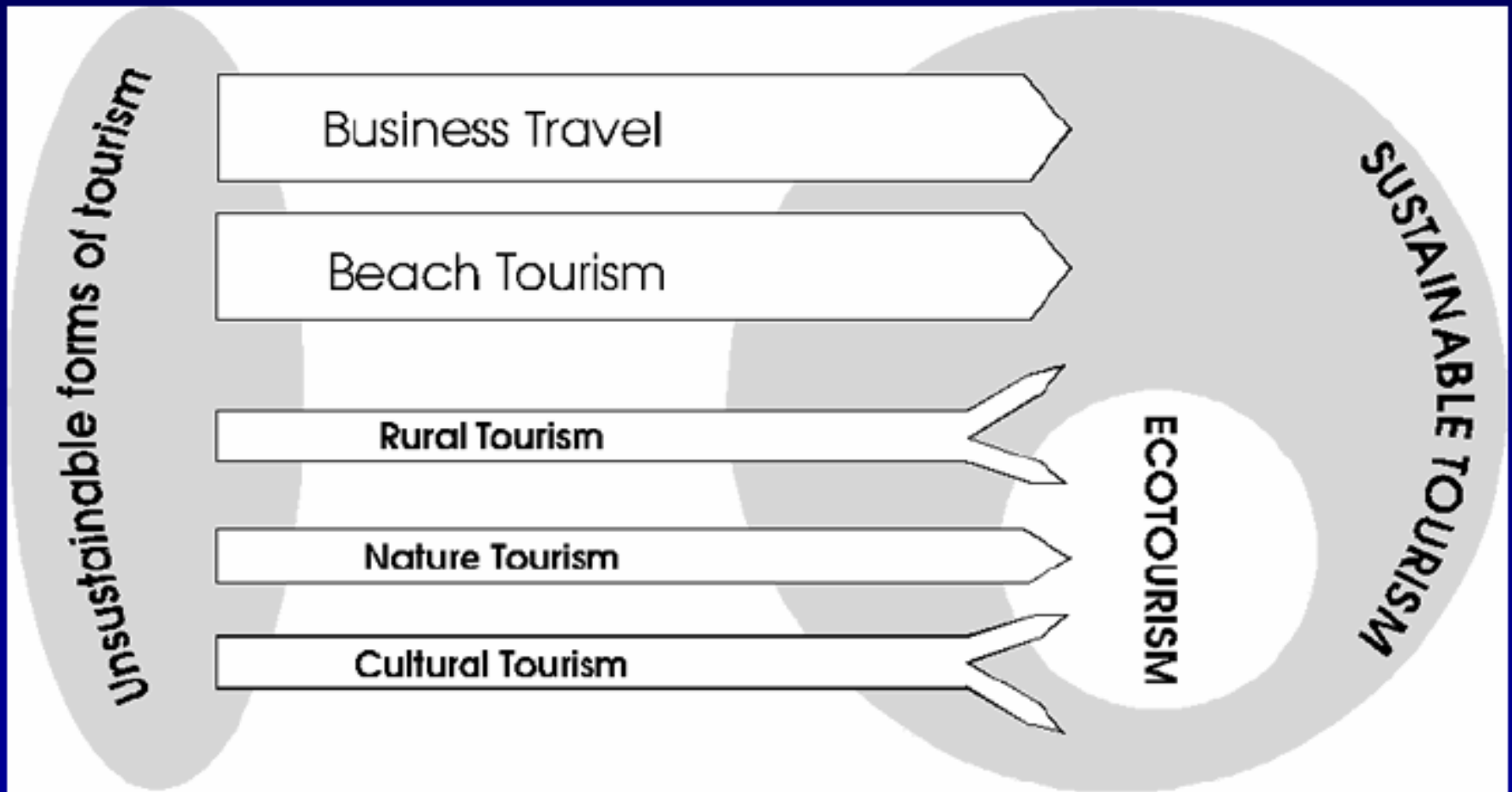
- Ο Βιώσιμος τουρισμός δίνει ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ έμφαση στα τοπικά προϊόντα.
- Συνδέει τα τοπική παραγωγή με την πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου.
- Συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη.

Βιώσιμοι τύποι τουρισμού

- Κάθε τύπος τουρισμού μπορεί να είναι βιώσιμος.....
- Κάποιοι μπορεί να πληρούν περισσότερο τα κριτήρια της αειφορίας...
- Δεν υπάρχει καμία αντιπαράθεση μεταξύ της ανάπτυξης του τουρισμού και της ανάπτυξης του βιώσιμου τουρισμού, εάν εφαρμοστούν επαρκείς και κατάλληλες πολιτικές.

Τύποι βιώσιμου τουρισμού

Sustainable tourism as an overarching concept

Strasdas 2001 (drawn by M. Meier).

Έπιες μορφές τουρισμού

Οικοτουρισμός

Αγροτουρισμός

ΦΥΣΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πολιτιστικός
τουρισμός

Τουρισμός
περιπέτειας

Πολιτιστικός τουρισμός

- Ταξίδι στην κουλτούρα και τον πολιτισμό
- Ως πολιτιστικός τουρισμός προσδιορίζεται η περιήγηση με κεντρικό κίνητρο την επίσκεψη των πολιτιστικών μνημείων και των πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς ενός προορισμού, όπως αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικά μνημεία, θρησκευτικά μνημεία, το δομημένο περιβάλλον (οικιστικά σύνολα αρχιτεκτονικής αξίας, παραδοσιακοί οικισμοί, ιστορικά κέντρα πόλεων, ιστορικοί φάροι κλπ) και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις (μουσικής, χορού, τέχνης, θεάτρου κλπ.).

Πολιτιστικός τουρισμός

- Αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική μορφή τουρισμού, αφού το πολιτιστικό κίνητρο ήταν και παραμένει ένας από τους κυριότερους λόγους ταξιδιών για τους τουρίστες σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Στην περίπτωση της Ελλάδας, ο συνδυασμός του αρχαιολογικού πλούτου και του αρχαιοελληνικού πολιτισμού αποτελεί διαχρονικά έναν από τους κυριότερους πόλους προσέλκυσης τουριστών στην χώρα και ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων τουριστικών προορισμών.

Θρησκευτικός τουρισμός

- Υποκατηγορία του πολιτιστικού τουρισμού αποτελεί ο θρησκευτικός τουρισμός που αξιοποιεί το θρησκευτικό στοιχείο του χώρου
- Ο θρησκευτικός τουρισμός δεν είναι κάποια καινούρια έννοια, πρόσφατα επινοημένη.
- Πρόκειται για την παλαιότερη και επικρατέστερη μορφή μετακίνησης ...
- Ως συνέπεια, το θρησκευτικό ταξίδι ανάγει τις καταβολές του στην προσκυνηματική δραστηριότητα παλαιότερων εποχών.
- Από τους αρχαίους χρόνους ακόμη, το ταξίδι με θρησκευτικό χαρακτήρα αποτέλεσε ισχυρό κίνητρο που οδήγησε Έλληνες και ξένους να κατευθυνθούν σε θρησκευτικά κέντρα ανά την Ελλάδα.

Οικοτουρισμός

- Με τον όρο οικοτουρισμός εννοείται το ταξίδι στη φύση, το οποίο συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αειφόρο ανάπτυξη (The ecotourism society)

Οικοτουρισμός

- Τρία διαφορετικά επίπεδα:
 - Προορισμός σε Προστατευόμενες Περιοχές
 - Προορισμός με οικοδραστηριότητες (ποδηλατικός, ορειβατικός, καταδυτικός κ.α)
 - Προορισμός με δυνατότητα συμμετοχής στη διαχείριση και προστασία

Αγροτουρισμός

- Με τον όρο αγροτουρισμός εννοείται ο τουρισμός με στόχο την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και την προβολή της αγροτικής ζωής και των προϊόντων στους επισκέπτες
- Ενδυνάμωση τοπικών κοινωνιών
- Προβολή τοπικών προϊόντων
- Συμμετοχή κοινωνίας στην ανάπτυξη και ανάδειξη μιας περιοχής
- Καινοτόμος χαρακτήρας
- Αύξηση εισοδήματος τοπικών κοινωνιών

Άλλες μορφές τουρισμού

- Γεωτουρισμός
- Συνεδριακός
- Γαστρονομικός....

- Σύμφωνα με τα παραπάνω, κάθε τουριστική δραστηριότητα θα πρέπει:
 - να σχεδιάζεται, να διευθύνεται και να αναπτύσσεται βιώσιμα
 - να μεγιστοποιεί το κοινωνικό και οικονομικό όφελος για τις τοπικές κοινωνίες και ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων
 - να μεγιστοποιεί τα οφέλη από και για την πολιτιστική κληρονομιά και να ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις
 - να μεγιστοποιεί τα οφέλη από και για το φυσικό περιβάλλον και να ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις

Μελέτη περίπτωσης: Ζάκυνθος

Πολιτιστικά/πολιτισμικά αγαθά Ζακύνθου

- Αρχαία (π.χ. μηκυναϊκό νεκροταφείο)
- Βυζαντινά (π.χ. εκκλησίες)
- Ζωγραφική
- Τοιχογραφίες
- Μουσική
- Λογοτεχνία
- Ποίηση
- Θέατρο
- Γαστρονομία
- κλπ

Οικοσύστημα Ζακύνθου

- Πάνω από 400 είδη πανίδας,
 - 124 είδη βρίσκονται σε καθεστώς διεθνούς προστασίας
- Ενδημικά – Σπάνια είδη χλωρίδας της Ζακύνθου
 - (μέχρι τώρα 1300 είδη χλωρίδας έχουν επιβεβαιωθεί)

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό. Οι όροι χρήσης των έργων τρίτων επεξηγούνται στη διαφάνεια «Επεξήγηση όρων χρήσης έργων τρίτων».

Τα έργα για τα οποία έχει ζητηθεί άδεια αναφέρονται στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/από-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Επεξήγηση όρων χρήσης έργων τρίτων

© Δεν επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, παρά μόνο εάν ζητηθεί εκ νέου άδεια από το δημιουργό.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου και η δημιουργία παραγώγων αυτού με απλή αναφορά του δημιουργού.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-SA
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού, και διάθεση του έργου ή του παράγωγου αυτού με την ίδια άδεια.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-ND
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού. Δεν επιτρέπεται η δημιουργία παραγώγων του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού. Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC-SA
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού και διάθεση του έργου ή του παράγωγου αυτού με την ίδια άδεια. Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου.

διαθέσιμο με άδεια CC-BY-NC-ND
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου με αναφορά του δημιουργού. Δεν επιτρέπεται η εμπορική χρήση του έργου και η δημιουργία παραγώγων του.

διαθέσιμο με άδεια CCO Public Domain
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, η δημιουργία παραγώγων αυτού και η εμπορική του χρήση, χωρίς αναφορά του δημιουργού.

διαθέσιμο ως κοινό κτήμα
Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου, η δημιουργία παραγώγων αυτού και η εμπορική του χρήση, χωρίς αναφορά του δημιουργού.

χωρίς σήμανση
Συνήθως δεν επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση του έργου.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

